

$$2) \left(\frac{500,000 + 100,000 + 27,000}{90} \right) \times 5 = 31,500$$

$$100 \times 5,000 =$$

$$70,000 + 30,000 =$$

$$27,000 + 18,000 + 17,000 =$$

$$15 \times 10,000 =$$

$$150,000 \times \%5 =$$

3) ثبت‌های دفتر روزنامه شرکت نسترن (آمر)

(1) کالای امانی 500,000

موجودی کالا

(2) کالای امانی 100,000

وجوه نقد

(3) وجوه نقد 150,000

جاری حق‌العمل کار

(4) وجوه نقد 45,000

زیان کالای خسارت دیده

15,000

کالای امانی

60,000

(5) کالای امانی 62,000

جاری حق‌العمل کار

62,000

(6) جاری حق‌العمل کار 850,000

کالای امانی

850,000

(7) کالای امانی 42,500

جاری حق‌العمل کار

42,500

(8) وجوه نقد 500,000

جاری حق‌العمل کار

500,000

(۹) موجودی کالای نزد حق العمل کار
کالای امانی

۳۱,۵۰۰
۲۳۷,۰۰۰

(۱۰) کالای امانی
خلاصه سود و زیان

(۵) جاری حق العمل کار

۱۵۰,۰۰۰	(۳)	۱۵۰,۰۰۰	(۶)
۶۲,۰۰۰	(۵)		
۴۲,۵۰۰	(۷)		
۵۰۰,۰۰۰	(۸)		
۹۵,۵۰۰	مانده		
<u>۱۸۵۰,۰۰۰</u>		<u>۱۸۵۰,۰۰۰</u>	
		<u>۹۵,۵۰۰</u>	مانده

کالای امانی

(۴)

۶۰,۰۰۰	(۴)	۵۰۰,۰۰۰	(۱)
۱۵۰,۰۰۰	(۶)	۱۰۰,۰۰۰	(۲)
۳۱,۵۰۰	(۹)	۶۲,۰۰۰	(۵)
		۴۲,۵۰۰	(۷)
		۲۳۷,۰۰۰	مانده
<u>۹۴۱,۵۰۰</u>		<u>۹۴۱,۵۰۰</u>	
<u>۲۳۷,۰۰۰</u>	مانده	<u>۲۳۷,۰۰۰</u>	(۱۰) سود

ت کالای امانی فروش نرفته

۳-۴- شرکت بازرگانی کیهان در اول آذر ماه ۱۳۸۱ تعداد ۲۰ تخته فرش را که از قرار هر تخته ۶۶۰,۰۰۰ ریال خریداری نموده، جهت حق‌العامل کار خود در مشهد ارسال داشت و مبلغ ۹۲۰,۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل و بیمه آن پرداخت کرد. کلیه ۲۰ تخته فرش قبل از رسیدن به انبار حق‌العامل کار به مدت ۱۵ روز در انبار جداگانه‌ای در مشهد نگهداری شده و جمعاً مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریال هزینه انبارداری توسط حق‌العامل کار پرداخت شده بود که در صورت حساب ارسالی فروش در پایان سال ۱۳۸۱ منظور شده بود.

حق‌العامل فروش معادل ۱۰ درصد قیمت فروش به حق‌العامل کار تعلق می‌گیرد و کلیه فروش‌ها نقدی انجام می‌شود. صورت حساب فروش کالای امانی که در پایان سال ۱۳۸۱ به شرکت کیهان رسیده بود نشان می‌داد که ۱۵ تخته فرش جمعاً به مبلغ ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ ریال به فروش رسیده و ۱ تخته فرش در اثر آتش سوزی صورت گرفته در انبار حق‌العامل کار از بین رفته که از این بابت حق‌العامل کار مبلغ ۷۰۰,۰۰۰ ریال از شرکت بیمه دریافت نموده است.

طلوبست: تنظیم حساب کالای امانی و حساب جاری حق‌العامل کار در دفاتر شرکت بازرگانی کیهان

ت کامران تعداد ۲۵ دستگاه ژنراتور که بهای تمام شده هر دستگاه آن ۳۰,۰۰۰ ریال بود جهت حق‌العامل کار خو

۴-۴- شرکت کامران تعداد ۲۵ دستگاه ژنراتور که بهای تمام شده هر دستگاه آن ۳۰,۰۰۰ ریال بود جهت حق العمل کار خود در اصفهان ارسال و مبلغ ۸۰,۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل و ۲۰,۰۰۰ ریال بابت حق بیمه پرداخت نمود.
حق العمل کار ۱۶ دستگاه ژنراتور را به قیمت هر دستگاه ۵۰,۰۰۰ ریال فروخت و حاصل فروش را پس از کسر ۴۴,۰۰۰ ریال هزینه تخلیه، ۱۶,۰۰۰ ریال هزینه توزیع و فروش و کارمزد حق العمل کاری که معادل ۲ درصد مبلغ فروش توافق و محاسبه شده بود، برای امر حواله نمود.

حق العمل کار قبلاً اطلاع داده بود که ۳ دستگاه ژنراتور در بین راه مفقود شده است که از این بابت مبلغ ۹۰,۰۰۰ ریال از شرکت بیمه به عنوان خسارت دریافت گردیده است. ضمناً یک دستگاه ژنراتور با توافق شرکت مجاناً در اختیار حق العمل کار قرار گرفت.

بست: تنظیم حساب کالای امانی در دفاتر شرکت کامران و تعیین سود یا زیان حاصل از فروش کالای امانی

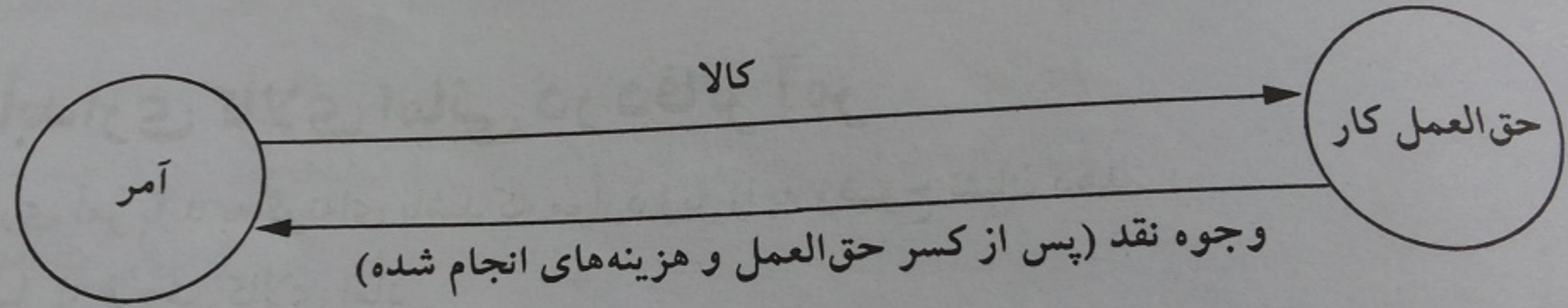
حسابداری کالای امانی

واحدهای تجاری برای افزایش حجم فروش محصولات خود و در نتیجه کسب سود بیشتر ناچار به گسترش دامنه فعالیت‌های خود در مناطق جغرافیایی دیگر (اعم از داخل یا خارج از کشور) می‌باشند. یکی از راه‌های فروش محصولات ایجاد واحدهای تجاری فرعی و یا شعب متعدد در نقاط مختلف است، اما چنین کاری نیازمند سرمایه‌گذاری قابل ملاحظه و تفرار نیروی انسانی وابسته به واحد تجاری و همچنین انجام هزینه‌هایی می‌باشد که ممکن است توجیه اقتصادی نداشته باشد. لذا واحدهای تجاری با ایجاد ارتباط با فروشندگان کالاها در مناطق مورد نظر خود مبادرت به فروش محصولات و درآمد می‌نمایند، بدین طریق که براساس قراردادی محصولات خود را به صورت امانی در اختیار یک شخص حقیقی یا قرار می‌دهند تا ایشان به نمایندگی از طرف واحد تجاری کالاها را به فروش برسانند. در این گونه موارد، واحد تجاری کالا، آمر و شخص یا مؤسسه‌ای که کالا را به منظور فروش دریافت نموده، حق العمل کار و کالای ارسالی آمر که به امانت نزد حق العمل کار می‌باشد، کالای امانی نامیده می‌شود.

جه است که آمر در مقطع ارسال کالا به حق العمل کار هیچ‌گونه سودی شناسایی نمی‌کند، چرا که مالکیت قانونی

تصرف آن به امانت بردن حق العمل کار می باشد، کالای امانی نامیده می شود.

شایان توجه است که آمر در مقطع ارسال کالا به حق العمل کار هیچ گونه سودی شناسایی نمی کند، چرا که مالکیت قانونی کالا در اختیار آمر بوده و فقط تصرف آن در اختیار حق العمل کار قرار می گیرد و وی مسئول حفظ و نگهداری کالا تا زمان رسانده و در مقابل آن حق العمل^۱ (کمسیون) دریافت می نماید و در هر دوره وجوه نقد حاصل از فروش را پس از کسر حق العمل خود و تمامی هزینه هایی که از طرف آمر پرداخت نموده است، برای آمر ارسال می کند. ارتباط بین آمر و حق العمل کار در نمودار زیر نشان داده شده است.

در سال های اخیر با بهبود روش های توزیع و گسترش فروشگاه های زنجیره ای و شرکت های تعاونی، فروش کالا و امانت امانی کاهش یافته است. اما با این وجود، در برخی از زمینه ها مانند محصولات و فرآورده های کشاورزی، اشیای و وسایل خانه، کتب، مجلات و روزنامه ها کماکان رواج دارد.

تفاوت بین فروش عادی و کالای امانی

- دو تفاوت اساسی بین فروش عادی و کالای امانی وجود دارد که عبارتند از:
- ۱- در فروش عادی مالکیت کالا به خریدار انتقال می‌یابد و خریدار متعهد به پرداخت بهای کالا است، در حالی که در ارسال کالا به صورت امانی، اگر چه کالا به تصرف حق‌العمل کار در می‌آید، اما مالکیت آن تا زمان فروش توسط حق‌العمل کار در اختیار آمر باقی می‌ماند و لذا حق‌العمل کار در قبال کالای امانی هیچ بدهی به آمر نخواهد داشت.
 - ۲- از آنجا که در فروش عادی مزایا و مخاطرات مالکیت کالا به خریدار منتقل می‌گردد، لذا در مقطع فروش سود شناسایی می‌شود، در حالی که در ارسال کالا به صورت امانی، چون مزایا و مخاطرات مالکیت کالا به حق‌العمل کار انتقال نمی‌یابد، بنابراین در مقطع ارسال کالا هیچ‌گونه سودی شناسایی نمی‌شود^۱.

مخارج مرتبط با کالای امانی

- آمر برای رساندن کالا به حق‌العمل کار متحمل مخارجی می‌شود و حق‌العمل کار نیز در ارتباط با کالای مذکور مخارجی را (به نمایندگی از طرف آمر) پرداخت می‌کند. این مخارج بدون توجه به این که توسط چه کسی انجام شده است، از نقطه نظر حسابداری، به دو دسته تقسیم می‌شوند:
- ۱- مخارج قابل انتقال به کالای امانی - مخارجی هستند که تا زمان رسیدن کالا به انبار حق‌العمل کار تحمل گردیده و موجب افزایش ارزش کالای مورد نظر می‌شوند. این مخارج ماهیت دارایی داشته و در پایان دوره مالی به حساب سود و زیان منتقل می‌شوند.

حسابداری، به دو دسته تقسیم می‌شود: ۱- مخارج قابل انتقال به کالای امانی - مخارجی هستند که تا زمان رسیدن کالای امانی به مقصد، در حساب کالای امانی ثبت می‌شوند. ۲- مخارج غیر قابل انتقال به کالای امانی - مخارجی هستند که پس از رسیدن کالای امانی به انبار، در حساب کالای امانی ثبت می‌شوند.

۱- مخارج قابل انتقال به کالای امانی - مخارج ماهیت دارایی داشته و در پایان دوره به نسبت به بهای تمام شده کالای امانی فروش کالای مورد نظر می‌شوند. این مخارج ماهیت دارایی داشته و در پایان دوره به نسبت به بهای تمام شده کالای امانی فروش کالای مورد نظر می‌شوند. این مخارج ماهیت دارایی داشته و در پایان دوره به نسبت به بهای تمام شده کالای امانی فروش کالای مورد نظر می‌شوند.

۲- مخارج غیر قابل انتقال به کالای امانی - مخارج ماهیت دارایی نداشته و تنها به بهای تمام شده کالای امانی فروش کالای مورد نظر می‌شوند. این مخارج ماهیت دارایی نداشته و تنها به بهای تمام شده کالای امانی فروش کالای مورد نظر می‌شوند. این مخارج ماهیت دارایی نداشته و تنها به بهای تمام شده کالای امانی فروش کالای مورد نظر می‌شوند.

عملیات حسابداری کالای امانی در دفاتر آمر

سیستم حسابداری آمر باید به گونه‌ای باشد که موارد زیر را به وضوح نشان دهد:

- ۱- سود یا زیان حاصل از فروش کالای امانی
- ۲- مانده طلب یا بدهی حق العمل کار

بدین منظور برای ثبت عملیات حسابداری کالای امانی در دفاتر آمر معمولاً از حساب‌های زیر استفاده می‌شود:

۱- حساب کالای امانی - این حساب که ماهیتاً حساب عملکرد و سود و زیان به شمار می‌رود، برای ثبت کلیه فعالیت‌های

مرتبط با کالای امانی مورد استفاده قرار می‌گیرد. بدین ترتیب که بهای تمام شده کالای ارسالی به حق‌العمل کار و مخارج انجام شده (توسط آمر یا حق‌العمل کار) در ارتباط با کالای امانی در بدهکار این حساب و فروش‌های انجام شده نشان می‌دهد که به حساب خلاصه سود و زیان بسته می‌شود. مانده نهایی حساب کالای امانی، سود یا زیان حاصل از فروش یک قرارداد امانی خاص را شایان توجه است در صورتی که آمر دارای چندین حق‌العمل کار باشد، برای هر یک از آنها یک حساب کالای امانی در دفاتر نگهداری می‌شود.

۲- حساب جاری حق‌العمل کار - این حساب که یک حساب شخصی به شمار می‌رود، مانده آن نشان‌دهنده حساب فی‌مابین آمر و حق‌العمل کار می‌باشد. هنگام فروش کالا توسط حق‌العمل کار، حساب مذکور بدهکار شده و هنگام پرداخت هزینه‌های مرتبط با کالای امانی و همچنین ارسال وجه نقد توسط حق‌العمل کار به آمر این حساب بستانکار می‌شود. چنانچه حساب فی‌مابین آمر و حق‌العمل کار تا پایان دوره مالی تسویه نشده باشد، مانده این حساب که معمولاً بدهکار است، در ترازنامه آمر به عنوان دارایی جاری گزارش می‌شود.

۳- حساب کالای ارسالی - این حساب که یک حساب موقت می‌باشد، هنگام ارسال کالا برای حق‌العمل کار بستانکار می‌شود. در پایان دوره مالی مانده این حساب به حساب خلاصه سود و زیان بسته می‌شود.

عملیات حسابداری مربوط به کالای امانی در دفاتر آمر

عملیات حسابداری مربوط به کالای امانی در دفاتر آمر به صورت زیر است:

۱- ارسال کالا به حق العمل کار - هنگامی که آمر کالای امانی را برای حق العمل کار ارسال می کند حساب کالای امانی معادل بهای تمام شده کالای ارسالی بدهکار شده و حساب کالای ارسالی به همین مبلغ بستانکار می گردد، یعنی:

کالای امانی ×
کالای ارسالی ×

لازم به توضیح است که در مواردی که آمر برای نگهداری موجودی کالا از سیستم ثبت دائمی استفاده می کند، بهای تمام شده کالای ارسالی مستقیماً به بستانکار حساب موجودی کالا منظور می شود.

۲- پرداخت هزینه ها توسط آمر - هنگام پرداخت هزینه های ارسال کالا توسط آمر ثبت زیر در دفاتر صورت می گیرد:

کالای امانی ×
وجوه نقد ×

۳- دریافت صورت حساب فروش کالای امانی از حق العمل کار - حق العمل کار در فواصل زمانی معین یا موقعی که کالای امانی فروخته شد، صورت حسابی تهیه و برای آمر ارسال می کند که به آن صورت حساب فروش کالای امانی می گویند. در این صورت حساب، جزئیات کالای امانی دریافتی شامل تعداد فروش، قیمت فروش هر واحد، مبلغ فروش، هزینه های پرداخت شده توسط حق العمل کار، حق العمل (کمیسیون) فروش، مبلغ حواله نقدی ارسالی به آمر، مانده بدهی به آمر و همچنین میزان موجودی کالای فروش نرفته نشان داده می شود. آمر پس از دریافت صورت حساب، ثبت های زیر را در دفاتر انجام می دهد:

الف - بابت فروش کالای امانی توسط حق العمل کار:

جاری حق العمل کار ×
کالای امانی ×

ب - بابت هزینه‌های پرداخت شده توسط حق العمل کار:

کالای امانی

جاری حق العمل کار

x

x

ج - بابت حق العمل فروش حق العمل کار:

کالای امانی

جاری حق العمل کار

x

x

د - بابت وجوه دریافتی از حق العمل کار:

وجوه نقد

جاری حق العمل کار

x

x

۴- بستن حساب کالای امانی - از آنجایی که حساب کالای امانی با بهای تمام شده بدهکار و با قیمت فروش بستانکار

می شود، این حساب به منزله عملکرد کالای امانی بوده و مانده آن نشان‌دهنده سود یا زیان حاصل از فروش کالای امانی

می باشد. پس از انجام ثبت‌های فوق، حساب کالای امانی که یک حساب موقت محسوب می‌گردد، مانده‌گیری می‌شود؛

الف - در صورتی که مانده حساب کالای امانی بستانکار باشد نشان‌دهنده سود حاصل از فروش کالای امانی است که

در این صورت حساب کالای امانی بدهکار و در مقابل حساب خلاصه سود و زیان بستانکار می‌شود.

ب - در صورتی که مانده حساب کالای امانی بدهکار باشد نشان‌دهنده زیان حاصل از فروش کالای امانی است که

در این صورت حساب کالای امانی بستانکار و در مقابل حساب خلاصه سود و زیان بدهکار می‌شود.

ب - در صورتی که مانده حساب کالای امانی در این صورت حساب کالای امانی بستانکار و در مقابل حساب خلاصه سود و زیان بدهکار می شود.
 ۵- بستن حساب کالای ارسالی - با توجه به این که هنگام ارسال کالا برای حق العمل کار، بهای تمام شده کالای ارسالی از حساب خرید کسر نمی گردد، لذا برای محاسبه صحیح سود ناخالص شرکت، مانده این حساب به حساب خلاصه سود و زیان منتقل گردیده و در صورت سود و زیان از بهای تمام شده کالای آماده برای فروش کسر می شود.

مثال ۱-۴ - شرکت یاس در اول دی ماه ۱۳۸۱ تعداد ۲۰۰ دستگاه دوچرخه را که بهای تمام شده هر دستگاه ۲,۵۰۰ ریال است برای حق العمل کار خود در بوشهر ارسال کرد و مبلغ ۷۵,۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل و بیمه کالای ارسالی پرداخت نمود. در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱ حق العمل کار صورت حساب فروش کالای امانی را به شرح زیر تهیه و برای شرکت یاس ارسال نمود:
 صورت حساب فروش کالای امانی

ریال	ریال
۹۰۰,۰۰۰	فروش ۲۰۰ دستگاه دوچرخه به بهای هر دستگاه ۴,۵۰۰ ریال کسر می شود:
	هزینه تخلیه و بارگیری
	هزینه انبارداری
	حق العمل فروش (۹۰۰,۰۰۰ × ۰.۵٪)
	<u>۴۵,۰۰۰</u>

(۱۹۵,۰۰۰)

 ۷۰۵,۰۰۰
 (۶۰۰,۰۰۰)

 ۱۰۵,۰۰۰

بدهی به آمر بابت فروش
 کسر می شود: وجوه ارسالی برای آمر
 مانده بدهی به آمر

مطلوب است: انجام ثبت های لازم در دفتر روزنامه شرکت یاس و تعیین سود یا زیان حاصل از فروش کالای امانی

	۵۰۰,۰۰۰	کالای امانی (۱)
$200 \times 2,500 =$	۵۰۰,۰۰۰	کالای ارسالی
	۷۵,۰۰۰	کالای امانی (۲)
	۷۵,۰۰۰	وجوه نقد
	۹۰۰,۰۰۰	جاری حق العمل کار (۳)
	۹۰۰,۰۰۰	کالای امانی
	۱۵۰,۰۰۰	کالای امانی (۴)
$90,000 + 60,000 =$	۱۵۰,۰۰۰	جاری حق العمل کار
	۴۵,۰۰۰	کالای امانی (۵)
	۴۵,۰۰۰	جاری حق العمل کار
	۶۰۰,۰۰۰	وجوه نقد (۶)
	۶۰۰,۰۰۰	جاری حق العمل کار
	۱۳۰,۰۰۰	کالای امانی (۷)
	۱۳۰,۰۰۰	خلاصه سود و زیان

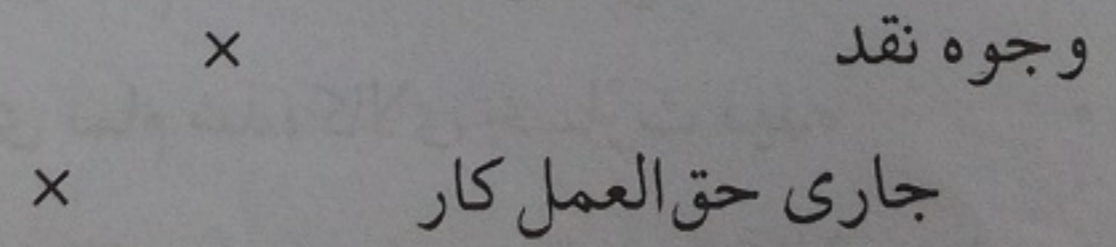
۱۳۰,۰۰۰

کالای امانی	
(۱) ۵۰۰,۰۰۰	(۳) ۹۰۰,۰۰۰
(۲) ۷۵,۰۰۰	
(۴) ۱۵۰,۰۰۰	
(۵) ۴۵,۰۰۰	
مانده ۱۳۰,۰۰۰	
۹۰۰,۰۰۰	
مانده سود (۷) ۱۳۰,۰۰۰	
۱۳۰,۰۰۰	

جاری حق العمل کار	
(۴) ۹۰۰,۰۰۰	(۴) ۱۵۰,۰۰۰
	(۵) ۴۵,۰۰۰
	(۶) ۶۰۰,۰۰۰
	مانده ۱۰۵,۰۰۰
۹۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰
مانده ۱۰۵,۰۰۰	۱۰۵,۰۰۰

پیش دریافت از حق العمل کار

گاهی اوقات آمر، قبل از ارسال کالا برای حق العمل کار، درصدی از ارزش کالای امانی را از حق العمل کار پیش دریافت می نماید. پیش دریافت قسمتی از بهای کالای امانی نیست، بلکه تضمینی در مقابل کالای امانی ارسالی بوده و به بستانکار حساب حق العمل کار منظور می گردد. پیش دریافت از حق العمل کار به تناسب کالای فروخته شده و یا هنگام تسویه حساب نهایی با حق العمل کار تهاتر می شود. هنگام اخذ پیش دریافت ثبت زیر در دفاتر صورت می گیرد:

خسارت وارده به کالای امانی

گاهی اوقات ممکن است بخشی از کالای امانی ارسال شده جهت حق العمل کار در اثر حوادث و بلایای طبیعی و دور از انتظار مثل تصادفات، سرقت، آتش سوزی و ... از بین رفته و یا به آن خسارتی وارد گردد. در این گونه موارد، ابتدا بهای تمام شده کالای خسارت دیده که شامل مخارج قابل انتقال تا زمان وقوع خسارت نیز می باشد به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\text{بهای تمام شده کالای خسارت دیده} = \left[\frac{\text{مخارج قابل انتقال} + \text{بهای تمام شده کالای ارسالی}}{\text{تعداد کالای ارسالی}} \times \text{تعداد کالای خسارت دیده} \right]$$

پس از محاسبه بهای تمام شده کالای خسارت دیده، ثبت زیر در دفاتر صورت می گیرد:

× زیان کالای خسارت دیده

× کالای امانی

م به توضیح است در مواردی که کالای امانی دارای پوشش بیمه ای می باشد و از بابت خسارت وارده وجوهی از بیمه دریافت می شود، مبلغ دریافتی از بیمه موجب تعدیل زیان می گردد.

مثال ۲-۴- شرکت یاسمن در اول بهمن ماه ۱۳۸۱ تعداد ۸۰ دستگاه تلویزیون را که بهای تمام شده هر دستگاه ۷,۵۰۰ ریال است برای حق العمل کار خود در شیراز ارسال نمود و مبلغ ۸۰,۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل و بیمه کالای ارسالی پرداخت کرد. شرکت یاسمن بابت ارسال کالا به حق العمل کار مبلغ ۱۲۰,۰۰۰ ریال پیش دریافت از حق العمل کار دریافت نمود. حق العمل کار در تاریخ ۱۰ بهمن ماه اطلاع داد که تعداد ۵ دستگاه از تلویزیون‌ها در بین راه مفقود شده و از این بابت مبلغ ۴۰,۰۰۰ ریال به عنوان خسارت از شرکت بیمه دریافت گردیده است.

در پایان سال ۱۳۸۱ حق العمل کار صورت حساب فروش کالای امانی را برای شرکت یاسمن ارسال نمود که نشان می دهد تعداد ۷۵ دستگاه از تلویزیون‌ها را به قیمت هر دستگاه ۱۲,۰۰۰ ریال به فروش رسانده و در ارتباط با کالای امانی متحمل ۴۰,۰۰۰ ریال هزینه تخلیه و بارگیری و ۲۰,۰۰۰ ریال هزینه تبلیغات گردیده است. حق العمل فروش ۱۰ درصد قیمت فروش می باشد.

مطلوبست:

- (۱) محاسبه زیان ناشی از خسارت وارده به کالای امانی
- (۲) انجام ثبت های لازم در دفتر روزنامه شرکت یاسمن
- (۳) تعیین سود یا زیان حاصل از فروش کالای امانی
- (۴) تعیین مانده بدهی حق العمل کار در پایان سال ۱۳۸۱

بهای تمام شده کالای ارسالی

$$۸۰ \times ۷,۵۰۰ = ۶۰۰,۰۰۰$$

بهای تمام شده کالای خسارت دیده

$$\left(\frac{۶۰۰,۰۰۰ + ۸۰,۰۰۰}{۸۰} \right) \times ۵ = ۴۲,۵۰۰$$

زیان ناشی از خسارت وارده به کالای امانی

$$۴۰,۰۰۰ - ۴۲,۵۰۰ = (۲,۵۰۰)$$

جاری
(۸) کالای امانی
خ
(۹) کالای

۱۳۳
 $۸۰ \times ۷,۵۰۰ =$

$۷۵ \times ۱۲,۰۰۰ =$

$۴۰,۰۰۰ + ۲۰,۰۰۰ =$

$۹۰۰,۰۰۰ \times \%۱۰ =$

۶۰۰,۰۰۰

۶۰۰,۰۰۰

۸۰,۰۰۰

۸۰,۰۰۰

۱۲۰,۰۰۰

۱۲۰,۰۰۰

۴۰,۰۰۰

۲,۵۰۰

۴۲,۵۰۰

۹۰۰,۰۰۰

۹۰۰,۰۰۰

۶۰,۰۰۰

۶۰,۰۰۰

۹۰,۰۰۰

۹۰,۰۰۰

۱۱۲,۵۰۰

۱۱۲,۵۰۰

(۱) کالای امانی
 کالای ارسالی

(۲) کالای امانی
 وجوه نقد

(۳) وجوه نقد
 جاری حق العمل کار

(۴) وجوه نقد
 زیان کالای خسارت دیده
 کالای امانی

(۵) جاری حق العمل کار
 کالای امانی

(۶) کالای امانی
 جاری حق العمل کار

(۷) کالای امانی
 جاری حق العمل کار

(۸) کالای امانی
 خلاصه سود و زیان

$$900,000 \times \%10 =$$

90,000

112,500

(۸) کالای امانی

خلاصه سود و زیان

112,500

600,000

(۹) کالای ارسالی

خلاصه سود و زیان

600,000

جاری حق العمل کار

120,000	(۳)	900,000	(۵)
60,000	(۶)		
90,000	(۷)		
630,000	مانده		
900,000		900,000	
		630,000	مانده

کالای امانی	
42,500	(۴)
900,000	(۵)
600,000	(۱)
80,000	(۲)
60,000	(۶)
90,000	(۷)
112,500	مانده
942,500	
112,500	(۸) سود
مانده	

942,500
112,500

ثبت موجودی کالای پایان دوره نزد حق العمل کار

چنانچه تا پایان دوره مالی بخشی از کالاهای امانی هنوز به فروش نرسیده باشد، کالاهای مذکور به بهای تمام شده ارزیابی می شود. نحوه محاسبه بهای تمام شده این کالاها به صورت زیر است:

$$\begin{aligned}
 \text{موجودی کالای} &= \left[\frac{\text{بهای تمام شده کالای ارسالی} + \text{مخارج قابل انتقال}}{\text{تعداد کالای ارسالی}} + \frac{\text{مخارج قابل انتقال حق العمل کار}}{\text{تعداد کالای رسیده به حق العمل کار}} \right] \times \text{تعداد کالای نزد حق العمل کار}
 \end{aligned}$$

پس از محاسبه بهای تمام شده موجودی کالای پایان دوره نزد حق العمل کار، ثبت زیر در دفاتر صورت می گیرد:

موجودی کالای نزد حق العمل کار ×
 کالای امانی ×

موجودی کالای نزد حق العمل کار در ترازنامه به عنوان یک دارایی نشان داده شده و در دوره مالی بعد به بدهکار حساب امانی منظور می گردد.

مثال ۳-۴ - شرکت نسترن که برای نگهداری موجودی کالا از سیستم ثبت دائمی استفاده می کند، در اول آذر ماه ۱۳۸۱ تعداد ۱۰۰ کارتن چای به بهای هر کارتن ۵,۰۰۰ ریال برای حق العمل کار خود در مشهد ارسال نمود. سایر رویدادهای مرتبط به شرح زیر است:

الف - هزینه های پرداختی توسط آمر (شرکت نسترن):

ریال	
۷۰,۰۰۰	هزینه حمل
۳۰,۰۰۰	هزینه بیمه

ب - حق العمل کار چکی به مبلغ ۱۵۰,۰۰۰ ریال به عنوان پیش پرداخت برای شرکت نسترن ارسال نمود.

ج - تعداد ۱۰ کارتن چای در بین راه از بین رفته و از این بابت مبلغ ۴۵,۰۰۰ ریال از شرکت بیمه دریافت گردیده است.

د - هزینه های پرداختی توسط حق العمل کار:

ریال	
۲۷,۰۰۰	هزینه تخلیه و بارگیری
۱۸,۰۰۰	هزینه انبارداری
۱۷,۰۰۰	هزینه توزیع و فروش

ه - تعداد ۸۵ کارتن چای از قرار هر کارتن ۱۰,۰۰۰ ریال به فروش رسید.

و - حق العمل فروش حق العمل کار ۵ درصد نسبت به بهای فروش می باشد.

- حق العمل کار مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال وجه نقد برای آمر ارسال نمود.

(۳) ثبت

(۱) ۷۵

(۲)

- ۱) محاسبه زیان ناشی از خسارت وارده به کالای امانی
- ۲) محاسبه بهای تمام شده موجودی کالای پایان دوره نزد حق العمل کار
- ۳) انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت نسترن
- ۴) تعیین سود یا زیان حاصل از فروش کالای امانی
- ۵) تعیین مانده بدهی حق العمل کار در پایان سال ۱۳۸۱

بهای تمام شده کالای ارسالی

مخارج قابل انتقال تا زمان وقوع خسارت

بهای تمام شده کالای خسارت دیده

زیان ناشی از خسارت وارده به کالای امانی

موجودی کالای پایان دوره نزد حق العمل کار

ثبت‌های دفتر روزنامه شرکت نسترن (آمر)

۵۰۰,۰۰۰

کالای امانی

$$۱۰۰ \times ۵,۰۰۰ =$$

$$۱) ۱۰۰ \times ۵,۰۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰$$

$$۷۰,۰۰۰ + ۳۰,۰۰۰ = ۱۰۰,۰۰۰$$

$$\left(\frac{۵۰۰,۰۰۰ + ۱۰۰,۰۰۰}{۱۰۰} \right) \times ۱۰ = ۶۰,۰۰۰$$

$$۴۵,۰۰۰ - ۶۰,۰۰۰ = (۱۵,۰۰۰)$$

$$۲) \left(\frac{۵۰۰,۰۰۰ + ۱۰۰,۰۰۰}{۱۰۰} + \frac{۲۷,۰۰۰}{۹۰} \right) \times ۵ = ۳۱,۵۰۰$$